

วัชพืชในสวนมะพร้าว

สถานการณ์วัชพืชในสวนมะพร้าว

วัชพืชในสวนมะพร้าวมีหลากหลายชนิด พบทั้งวัชพืชใบแคบและใบกว้าง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ปลูก อายุพืชปลูก และระบบการปลูกพืช การจัดการวัชพืชในสวนมะพร้าวส่วนใหญ่มีความสำคัญในสวนมะพร้าวปลูกใหม่มากกว่าในสวนมะพร้าวที่มีอายุหลายปี เนื่องจากมะพร้าวมีระยะการปลูกระหว่างต้นและระหว่างแถวที่ห่างจึงทำให้มีพื้นที่ว่างให้วัชพืชขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในช่วงระยะเริ่มปลูกมะพร้าวอายุ 1-3 ปี หลังจากนั้นมะพร้าวมีการเจริญเติบโตในด้านความสูงและจำนวนทางใบเพิ่มมากขึ้น ปัญหาวัชพืชก็จะเริ่มลดน้อยลง หากปล่อยให้วัชพืชขึ้นเบียดเบียนต้นมะพร้าว วัชพืชจะเป็นตัวแย่งธาตุอาหาร น้ำ แสงแดด และกีดขวางการเข้าไปปฏิบัติงานต่อต้นมะพร้าว เช่น การใส่ปุ๋ย การกำจัดโรค และแมลง นอกจากนี้ยังพบวัชพืชบางชนิดเป็นพาหะหรือที่พักอาศัยของโรคและแมลงศัตรูพืชอีกด้วย สวนมะพร้าวที่มีอายุน้อยหากปล่อยให้วัชพืชขึ้นจะทำให้การเจริญเติบโตชะงัก ต้นแคระแกร็น และเป็นเหตุให้มะพร้าวติดผลลดน้อยลง ส่วนสวนมะพร้าวที่มีอายุหลายปี ต้นมะพร้าวโตเต็มที่มีระบบรากดีกว่าวัชพืช และจำนวนทางใบเพิ่มมากขึ้นทำให้บดบังแสงที่ส่องผ่านลงสู่พื้นดิน ทำให้วัชพืชไม่เจริญเติบโต และไม่หนาแน่นเหมือนสวนมะพร้าวเริ่มปลูกใหม่ ซึ่งแสงแดดเป็นปัจจัยที่สำคัญในการเจริญเติบโตของพืช ทำให้วัชพืชบางชนิดไม่สามารถงอกเจริญเติบโตได้ แต่วัชพืชบางชนิดเมื่อมีแสงแดดรำไรหรือทนมเงาได้สามารถเจริญเติบโตได้ดี วัชพืชจึงไม่เป็นปัญหามากนักในสวนมะพร้าว แต่หากปล่อยให้วัชพืชขึ้นจะเป็นปัญหาอย่างยิ่งในการใส่ปุ๋ย และการเก็บเกี่ยวผลผลิต ดังนั้นควรมีการกำจัดวัชพืชในสวนมะพร้าวตลอดทั้งฤดูปลูก

วัชพืชในสวนมะพร้าวมีหลากหลายชนิด หากทราบชนิดวัชพืชที่ขึ้นในสวนมะพร้าว ทำให้ง่ายต่อการป้องกันกำจัด

ชนิดวัชพืชที่สำคัญ ในสวนมะพร้าว

ชื่อสามัญ	หญ้าคา (cogon grass)
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Imperata cylindrica</i> (L.) Beauv.
วงศ์	Poaceae
อันดับ	Cyperales

ลักษณะพืช

วัชพืชอายุข้ามปี ลำต้นใต้ดินหรือเหง้าเป็นเส้นกลมสีขาวเจริญอยู่ใต้ดิน แตกแขนงได้มากมายและรวดเร็ว ลำต้นเหนือพื้นดิน แตกเป็นกอตั้งตรง สูงประมาณ 30 - 200 เซนติเมตร กาบใบเกลี้ยง มีขนตามข้อ ใบเป็นใบเดี่ยว แข็งและสาก แผ่นใบแคบเรียวยาว ปลายใบแหลม เส้นกลางใบมีสีขาว ขอบใบมีขน ตรงรอยต่อระหว่างแผ่นใบกับกาบใบจะมีเยื่อกันน้ำฝน ดอกออกเป็นช่อ ดอกย่อยอัดกันแน่นบนก้านช่อดอก ช่อดอกมีลักษณะฟูสีขาวเป็นมัน ดอกย่อยมีก้านช่อดอกไม่เท่ากัน ลักษณะยาวรี ล้อมรอบด้วยขนสีขาว เมล็ดแก่ปลิวไปตามลมได้ไกล ขยายพันธุ์โดยใช้ส่วนของลำต้นใต้ดิน และเมล็ด แต่ส่วนใหญ่ขยายพันธุ์ด้วยลำต้นใต้ดิน โดยแตกจากข้อหรือเหง้าที่อยู่ใต้ดิน เหง้าหรือลำต้นใต้ดินอยู่ใต้ดินลึกประมาณ 10 - 15 เซนติเมตร สามารถงอกได้ดีที่ระดับความลึกประมาณ 3 - 5 เซนติเมตร การไถพรวนอาจเป็นการช่วยแพร่กระจายพันธุ์ได้อย่างดี

หญ้าดอกแดง

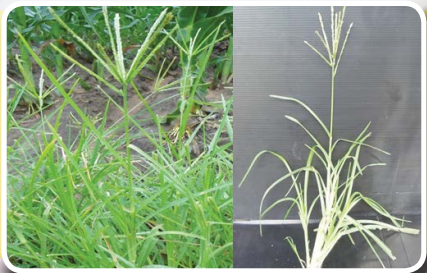
ชื่อสามัญ	หญ้าดอกแดง (natal grass)
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Rhynchelytrum repens</i> (Willd.) C.E. Hubb.
วงศ์	Poaceae
อันดับ	Cyperales

ลักษณะพืช

วัชพืชอายุปีเดียว ลำต้นตั้งตรง ความสูงประมาณ 80 - 150 เซนติเมตร แตกกอได้ ลำต้นมีขนยาวปกคลุม ใบเป็นใบเดี่ยวเรียวยาว กาบใบและลำต้นมีขนยาวปกคลุมปานกลาง ข้อมีปุยขนและมีสีน้ำตาลแดง ดอกออกเป็นแบบช่อดอกมีปุยขนยาวสีขาวแกมแดงถึงม่วงแดงหุ้มอยู่จำนวนมาก เมื่อช่อดอกแก่สีจางลงเป็นสีขาวแกมชมพู ขยายพันธุ์โดยอาศัยเมล็ด

หญ้าตีนกา

ชื่อสามัญ	หญ้าตีนกา (goose grass)
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Eleusine indica</i> (L.) Gaertn.
วงศ์	Poaceae
อันดับ	Cyperales

ลักษณะพืช

วัชพืชอายุปีเดียว ลำต้นทอดนอนเลื้อยไปกับพื้นและยกสูงชันได้ประมาณ 30 - 60 เซนติเมตร แตกกิ่งก้านสาขามากบริเวณที่โคนต้น ผิวใบเรียบไม่มีขน หรือมีขนกระจายห่างๆ บนขอบกาบใบ มีลิ้นใบเป็นเยื่อบางๆ มีขนตรงเขี้ยวใบ ดอกออกเป็นช่อ (spike) 3 - 6 ช่อ รวมกันเป็นช่อใหญ่แบบซี่ร่ม แต่มีอยู่ช่อหนึ่งมักจะออกจากลำต้นและอยู่ต่ำกว่าช่ออื่นๆ ออกดอกตลอดปี ขยายพันธุ์โดยใช้เมล็ด และส่วนของลำต้นที่ทอดนอนไปตามพื้นดินจะแตกต้นใหม่ตามข้อได้

K ญาติติด

ชื่อสามัญ	หญ้าตีนติด (running grass)
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Brachiaria reptans</i> (L.) C.A. Gardner & C.E. Hubb.
วงศ์	Poaceae
อันดับ	Cyperales

ลักษณะพืช

วัชพืชอายุข้ามปี ลำต้นตั้งตรง โคนต้นทอดเลื้อยเล็กน้อย สูง 30 เซนติเมตร ลำต้นที่ทอดเลื้อยไปกับพื้นมีรากออกตามข้อ ใบรูปขอบขนานปลายแหลม ฐานใบที่ติดกับลำต้นเป็นรูปหัวใจ มีขนประปรายที่ผิวทั้งสองด้าน ลิ้นใบเป็นแผ่นบางขนาดเล็ก กาบใบไม่มีขน ดอกออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนง 6 - 12 แขนง แต่ละช่อยาวประมาณ 3 - 5 เซนติเมตร ออกดอกตลอดปี ขยายพันธุ์ด้วยใช้เมล็ดและส่วนของลำต้น

K ญาตินก

ชื่อสามัญ	หญ้าตีนนก (finger grass)
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Digitaria ciliaris</i> (Retz.) Koeler
วงศ์	Poaceae
อันดับ	Cyperales

ลักษณะพืช

วัชพืชอายุข้ามปี ลำต้นทอดเลื้อยไปตามพื้น ยอดและช่อดั้งขึ้น สูงประมาณ 20 - 60 เซนติเมตร ลำต้นอ่อนแตกจากตาตามข้อ ใบเป็นใบเดี่ยวออกตรงกันข้ามกัน แผ่นใบยาวเรียว ปลายแหลมขอบใบขนาน เป็นคลื่นเล็กน้อย ฐานใบกลมหรือสอบลง มีขนตามกาบใบและตามข้อ ข้อจะเห็นชัดเจนมากตรงรอยต่อระหว่างใบกับกาบใบ ดอกออกเป็นช่อ (raceme) มี 4 - 8 ช่อดอกย่อย ความยาวของช่อดอกแต่ละแขนงประมาณ 12 เซนติเมตร ช่อดอกย่อยประกอบด้วย 2 ดอก ดอกล่างเป็นหมัน ดอกย่อยบนเป็นดอกสมบูรณ์เพศ ขยายพันธุ์โดยใช้เมล็ด และส่วนของลำต้น

60

K หน้ำปากควาย

ชื่อสามัญ	หน้ำปากควาย (crowfoot grass)
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Dactyloctenium aegyptium</i> (L.) Willd.
วงศ์	Poaceae
อันดับ	Cyperales

ลักษณะพืช

วัชพืชอายุปีเดียวและอายุข้ามปี ลำต้นเลื้อยทอดนอนไปตามพื้น แล้วตั้งขึ้น สูง 30 - 60 เซนติเมตร มีไหล แตกออกจากโคนต้น ข้อที่ติดกับพื้นดินจะออกรากและแตกยอดออกเป็นต้นใหม่ได้ ต้นอ่อนจะมีลำต้นแบน ใบเป็นใบเดี่ยว ออกสลับข้างกัน ลักษณะเรียวยาว มีขนปกคลุมทั่วไป รอยต่อระหว่างแผ่นใบกับกาบใบจะมีเยื่อ (ligule) บางๆ ที่ปลายเยื่อแยกเป็นขนฝอยๆ กาบใบอัดแน่นกับลำต้น ดอกเป็นช่อ ดอกย่อยมีก้านสั้นมาก หรือไม่มีก้าน มี 3 - 2 ช่อ ออกจากจุดเดียวกัน แกนกลางแบน ช่อดอกย่อยไม่มีก้าน ผิวเกลี้ยง เรียงแบบสลับบนแกน ประกอบด้วยดอกย่อย 4 - 6 ดอก ช่อดอกแตกเป็นแฉก 4 - 5 แฉก ขยายพันธุ์โดยใช้เมล็ด และส่วนของลำต้น

K หน้ำนกสีชมพู

ชื่อสามัญ	หน้ำนกสีชมพู (jungle rice)
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Echinochloa colona</i> (L.) Link
วงศ์	Poaceae
อันดับ	Cyperales

ลักษณะพืช

วัชพืชอายุปีเดียว ลำต้นเป็นกอแผ่ขยายผิวดินและมีส่วนปลายตั้งตรง สูงประมาณ 60 - 150 เซนติเมตร มีสีเขียวและม่วงอมแดง บริเวณข้อพองและมีขน แตกรากและแขนงบริเวณโคนต้น ใบเป็นใบเดี่ยว ออกสลับข้างกัน โคนใบแผ่เป็นกาบหุ้มลำต้นไว้ แผ่นใบเรียวยาว ฐานกว้างปลายแหลม ไม่มีลิ้นใบ ดอกเป็นช่อแบบ panicle ออกที่ส่วนยอดของลำต้น ประกอบด้วยช่อดอกแบบช่อกระจุก (raceme) 12 - 30 ช่อ แต่ละช่อยาว 2 - 4 เซนติเมตร ช่อดอกย่อยแต่ละช่อมีดอกย่อยอยู่ 2 ดอก ขยายพันธุ์โดยใช้เมล็ด เมล็ดที่ร่วงลงจากต้นสามารถงอกได้ทันที เมื่อได้รับความชื้นที่พอเหมาะ

ตัวยั่ง

ชื่อสามัญ	ตัวยั่ง (minnieroot)
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Ruellia tuberosa</i> L.
วงศ์	Acanthaceae
อันดับ	Scrophulariales

ลักษณะพืช

วัชพืชอายุข้ามปี ลำต้นเป็นเหลี่ยม ตั้งตรงแตกแขนงเป็นพุ่มเล็กสูงประมาณ 30 - 40 เซนติเมตร มีขนอ่อนปกคลุม ส่วนของรากพองโตเก็บสะสมอาหาร ใบเป็นใบเดี่ยว ออกจากลำต้นตรงข้อแบบตรงข้าม รูปร่างแบบไข่กลับยาวรี ปลายใบมน ฐานใบเรียวขอบเข้าหาก้านใบ มีสีเขียวเป็นมัน ดอกเป็นดอกเดี่ยวออกบริเวณซอกใบ มีกลีบเลี้ยงลักษณะเรียวยาวแหลม 5 กลีบ กลีบดอกส่วนโคนหลอมรวมกัน ปลายกลีบบานออกเป็นรูปปากแตร แยกออกเป็น 5 กลีบ มีสีม่วง ผลฝักเรียวยาว มีลักษณะเป็นสัน 5 เหลี่ยม สีน้ำตาลเข้ม เมื่อแก่เปลือกจะแห้งและแตกออก ตีตเมล็ดให้กระเด็นไปไกล ภายในมีเมล็ดสีน้ำตาลถึงสีดำ 8 เมล็ด

ผักกระด

ชื่อสามัญ	ผักกระด (synedrella)
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Synedrella nodiflora</i> (L.) Geartn.
วงศ์	Asteraceae
อันดับ	Asterales

ลักษณะพืช

วัชพืชอายุปีเดียว ลำต้นเป็นเหลี่ยม อาจสูงถึง 90 เซนติเมตร แตกกิ่งเป็นคู่ ใบเดี่ยว ออกตรงข้าม รูปร่างรีหรือรูปไข่ ก้านใบสั้น ปลายใบแหลม ขอบใบเป็นฟันเลื่อย ดอกสีเหลือง อัดกันแน่นเป็นกระจุกเดี่ยวๆ หรือเป็นกลุ่มตามมุมใบใกล้ปลายกิ่ง ไม่มีก้านหรือก้านสั้น เมล็ดสีดำหรือสีน้ำตาลเข้ม เป็นสันตามยาว มีหรือไม่มีขนปกคลุม ขยายพันธุ์โดยเมล็ด

สาบเสือ

ชื่อสามัญ	สาบเสือ (siam weed)
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Chromolaena odorata</i> (L.) R.M.King & H.Rob.
วงศ์	Asteraceae
อันดับ	Asterales

ลักษณะพืช

วัชพืชอายุข้ามปี เป็นไม้พุ่ม ลำต้นตั้งตรง มีขนปกคลุมด้วยขนอ่อนนุ่ม แตกกิ่งก้าน ความสูงประมาณ 3 เมตร ใบเดี่ยวออกจากข้อตามต้นเป็นคู่ๆ คู่ของใบแต่ละข้อจะตั้งฉากกัน ใบรูปไข่ ปลายแหลม โคนใบสอบเข้าหาก้านใบ ขอบใบหยักเป็นฟันเลื่อย มีขนสั้นและนุ่มปกคลุมบางๆ ทั้ง 2 ด้าน ดอกออกเป็นช่อ เกิดที่ปลายยอด รูปร่างคล้ายกระสวยหรือเป็นรูปรี ดอกย่อยในแต่ละช่อดอกย่อยมีจำนวนมาก ดอกย่อยเป็นดอกสมบูรณ์เพศ ดอกหนึ่งมีเพียงเมล็ดเดียว เมล็ดเบาปลิวไปตามลมได้ไกล การตัดต้นเหนือระดับผิวดินไม่สามารถกำจัดสาบเสือได้ ตาที่อยู่ตามลำต้นจะแตกใหม่เจริญเติบโตเป็นต้นใหม่ได้ และเมล็ดจะงอกทันทีหลังได้รับความชื้นที่เหมาะสม

สาบม่วง

ชื่อสามัญ	สาบม่วง (praxelis)
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Praxelis clematidea</i> (Griseb.) R.M.King & H.Rob.
วงศ์	Asteraceae
อันดับ	Asterales

ลักษณะพืช

วัชพืชอายุปีเดียว ลำต้นตั้งตรงมีขนละเอียดปกคลุม สูง 20 – 70 เซนติเมตร ใบเป็นใบเดี่ยวแตกออกเป็นคู่ แต่ละคู่จะตั้งฉากกัน รูปไข่หรือรูปคล้ายขนนกเป็ดขุ่น ขอบใบเป็นฟันเลื่อย ปลายใบเรียวแหลม เห็นเส้นใบชัดเจน ฐานใบมนหรือแหลม ดอกออกเป็นช่อบนปลายยอดของลำต้น และกิ่งก้าน มีก้านช่อดอก มีใบประดับรูประฆังรองรับช่อดอก ช่อดอกขนาดเล็กมอดูเหมือนเป็นดอกเดี่ยวสีม่วงอมชมพู ดอกย่อยเรียงบนฐานรองดอกที่แผ่กว้าง 36 – 60 ดอก ผลสีดำเรียวยาว 2 – 3 มิลลิเมตร เปลือกบางและเหนียว แต่ไม่ได้ห่อหุ้มรวมกับเปลือกเมล็ด เมื่อแก่ไม้แตกมี 1 เมล็ด ส่วนปลายเมล็ดมีขนสีขาวจำนวนมาก ขยายพันธุ์โดยเมล็ด เมล็ดสาบม่วงสามารถปลิวลมได้จึงพบการระบาดไปได้ทั่วทุกพื้นที่

การควบคุมวัชพืชในสวนมะพร้าว

การควบคุมวัชพืชในสวนมะพร้าว แบ่งออกเป็น 2 วิธี ดังนี้

1. การควบคุมวัชพืชโดยไม่ใช้สารกำจัดวัชพืช

- 1.1 การไถพรวน ไถระหว่างแถวมะพร้าวไม่ให้ลึกเกินกว่า 20 เซนติเมตร และห่างจากต้นข้างละ 2 เมตร ในระยะที่มะพร้าวยังไม่ติดผล อาจกระทบต่อระบบรากมะพร้าวได้ แต่หลังจากนั้นเมื่อมะพร้าวมีอายุมากกว่า 10 ปี สามารถไถพรวนเข้าใกล้โคนต้นได้
- 1.2 การตัดหญ้า และการใช้จอบถาก การตัด เหมาะกับการกำจัดวัชพืชอายุปีเดียว ควรทำก่อนวัชพืชออกดอกหรือติดเมล็ด ส่วนวัชพืชอายุข้ามปี ควรใช้สารกำจัดวัชพืชประเภทดูดซึม เช่น ไกลโฟเซต สามารถกำจัดส่วนขยายพันธุ์ที่อยู่ใต้ดินได้ดี โดยเฉพาะวัชพืชวงศ์หญ้า
- 1.3 การปล่อยสัตว์เลี้ยง ได้แก่ โคและแพะ ลงแทะเล็มหญ้าในสวนมะพร้าว ควรปล่อยในสวนมะพร้าวที่ระยะติดผลแล้ว ซึ่งเป็นระยะที่ต้นมะพร้าวมีความสูง แพะและโคไม่สามารถสร้างความเสียหายกับต้นมะพร้าวได้
- 1.4 การปลูกพืชแซม ควรปลูกในสวนมะพร้าวอายุประมาณ 1-5 ปี สามารถปลูกพืชแซม เช่น สับปะรด ช่วยลดปัญหาวัชพืชขึ้นระหว่างแถวปลูก และเกษตรกรยังมีรายได้ระหว่างรอให้มะพร้าวมีผลผลิต

2. การควบคุมโดยใช้สารกำจัดวัชพืช

สารกำจัดวัชพืชที่แนะนำให้ใช้ในการควบคุมวัชพืชในสวนมะพร้าว สามารถเลือกใช้ได้ดังนี้

สารกำจัดวัชพืช	อัตราการใช้ ต่อไร่ (น้ำ 80 ลิตร)	ระยะเวลาการใช้	วัชพืชที่ควบคุมได้	หมายเหตุ
พาราควอท (paraquat 27.6% SL)	300-500 มิลลิลิตร	พ่นหลังวัชพืชงอก วัชพืชมีความสูงไม่เกิน 30 เซนติเมตร	วัชพืชที่งอกจากเมล็ด ประเภทใบแคบ และประเภทใบกว้าง	พ่นโดยตรงไปยังวัชพืชระวาง ละอองสารปลิวไปสัมผัสใบและต้นมะพร้าว
กลูโฟซิเนตแอมโมเนียม (glufosinate-ammonium 15% SL)	600-1000 มิลลิลิตร	พ่นหลังวัชพืชงอก วัชพืชมีความสูงไม่เกิน 30 เซนติเมตร	วัชพืชที่งอกจากเมล็ด ประเภทใบแคบ และประเภทใบกว้าง	พ่นโดยตรงไปยังวัชพืชระวาง ละอองสารปลิวไปสัมผัสใบและต้นมะพร้าว
ไกลโฟเซต (glyphosate 48% SL)	500-1000 มิลลิลิตร	พ่นหลังวัชพืชงอก วัชพืชมีความสูงไม่เกิน 30 เซนติเมตร	วัชพืชที่งอกจากเมล็ด ประเภทใบแคบ และประเภทใบกว้าง วัชพืชประเภทข้ามปี เช่น หญ้าคา และสาบเสือ	พ่นโดยตรงไปยังวัชพืชระวาง ละอองสารปลิวไปสัมผัสใบและต้นมะพร้าว

